

## ● گزارش کوتاه

### کیفیت زندگی سربازان یکی از یگان‌های نظامی بندر عباس

صدیقه رضایی جابری<sup>۱</sup>، \*صدیقه عابدینی<sup>۲</sup>، شکرالله محسنی<sup>۳</sup>، زهرا فولادی<sup>۴</sup>

#### چکیده

**مقدمه:** با توجه به اهمیت فوق العاده و بسیار مهم دوران خدمت سربازی، پرداختن به کیفیت زندگی آنان بسیار ضروری به نظر می‌رسد. مطالعه حاضر با هدف تعیین کیفیت زندگی در سربازان یکی از یگان‌های نظامی بندرعباس انجام شد.

**روش بررسی:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی و مقطعی است. جامعه پژوهش ۲۴۷ نفر از سربازان یکی از یگان‌های نظامی بندرعباس بودند. نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده انجام گرفت. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش: مشخصات دموگرافیک و پرسشنامه استاندارد کیفیت زندگی SF36 (شامل دو بعد جسمی و روانی) بود. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های آماری کای اسکوار، آنالیز واریانس و نسبت شانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**یافته‌ها:** میانگین سن سربازان شرکت کننده در پژوهش ۲۳±۳/۰۵۷ بود. میانگین کیفیت زندگی در بُعد جسمانی ۵۹/۳۵ و در بُعد روانی ۴۳/۷۰ بود. اختلاف آماری معناداری بین کیفیت زندگی در بُعد جسمانی با بُعد روانی مشاهده شد ( $P < 0/001$ ).

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش حاضر بیانگر پایین بودن کیفیت زندگی سربازان در بُعد روانی است. لذا پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های مداخله‌ای جهت ارتقای کیفیت زندگی سربازان به خصوص در بُعد روانی اجرا گردد.

#### کلمات کلیدی: کیفیت زندگی، سربازان، پرسشنامه

(سال نوزدهم، شماره اول، بهار ۱۳۹۶، مسلسل ۵۸)  
تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۰/۱۶

فصلنامه علمی پژوهشی ابن سینا / اداره بهداشت، امداد و درمان نهجا  
تاریخ دریافت: ۹۵/۸/۳۰

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت، بندر عباس، ایران، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، کمیته تحقیقات دانشجویی
۲. استادیار، بندر عباس، ایران، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، دانشکده بهداشت، کمیته تحقیقات دانشجویی (مؤلف مسئول) sabedini45@yahoo.com
۳. مربی، بندر عباس، ایران، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، دانشکده بهداشت، کمیته تحقیقات دانشجویی
۴. دانشجوی کارشناسی پرستاری، بندر عباس، ایران، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، دانشکده بهداشت، کمیته تحقیقات دانشجویی

## مقدمه

بودن اطلاعات، کسب رضایت و تمایل سربازان جهت شرکت در مطالعه و بیان هدف از انجام طرح، پرسشنامه را جهت تکمیل در اختیار نمونه‌های پژوهش قرار داده و پس از تکمیل از آنان تحویل گرفته شد. اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ و با آزمون‌های آمار توصیفی و استنباطی (کای اسکوار، آزمون تی، آزمون آنالیز واریانس) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.  $p < 0.05$  در این مطالعه معنادار در نظر گرفته شد.

## یافته‌ها

میانگین سنی شرکت کنندگان  $23 \pm 3/057$  سال بود. از نظر سطح تحصیلات بیشترین فراوانی در سطح تحصیلی متوسطه ۱۱۶ نفر (۴۷٪) بود. از نظر تحصیلات ما در بیشترین فراوانی در سطح تحصیلی راهنمایی ۷۶ نفر (۳۰/۸٪) بود. از نظر تحصیلات پدر بیشترین فراوانی در سطح تحصیلی راهنمایی ۸۵ نفر (۳۴/۴٪) بود.

اختلاف آماری معناداری بین کیفیت زندگی در بُعد جسمانی با بُعد روانی مشاهده شد ( $p < 0.001$ ) بین سطح سواد نمونه‌های پژوهش با بُعد روانی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد ( $p = 0/4$ ). اما بین سطح سواد نمونه‌های پژوهش با بُعد جسمانی ارتباط معنی‌داری مشاهده شد ( $p = 0/008$ ). بین کیفیت زندگی جسمانی با تعداد اعضا ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد ( $p = 0/081$ ) همچنین بین کیفیت زندگی روانی و تعداد اعضا نیز ارتباط معنی‌دار مشاهده نشد ( $p = 0/542$ ).

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار نمره کیفیت زندگی نمونه‌های مورد پژوهش

مقیاس	زیر مقیاس ها	میانگین	انحراف معیار
سلامت جسمی	کارکرد جسمی	۷۴/۷۶	۲۰/۳۶
	اختلال نقش بخاطر سلامت جسمی	۵۱/۲۱	۳۳/۹۲
	درد	۵۶/۰۴	۲۷/۹۳
سلامت روانی	سلامت عمومی	۵۵/۴۳	۱۷/۸۴
	بهبودی هیجانی	۵۲/۱۲	۲۲/۴۳
	کارکرد اجتماعی	۴۱/۵۸	۲۳/۰۰
سلامت جسمی	اختلال نقش بخاطر سلامت هیجانی	۳۶/۱۴	۳۵/۰۶
	انرژی/خستگی	۵۲/۱۲	۲۲/۴۳

کیفیت زندگی را می‌توان به‌عنوان یک ابزار عملیاتی برای سنجش سلامتی و رفاه کلی در نظر گرفت و در حال حاضر از آن به‌عنوان یک شاخص کلیدی که باید به‌صورت معمول در پژوهش‌های بهداشتی در نظر گرفته شود، یاد می‌کنند [۱]. سازمان بهداشت جهانی کیفیت زندگی را درک افراد از زندگی، ارزش‌ها، اهداف، استانداردها و علایق تعریف نموده که مشتمل بر ابعاد سلامت فیزیکی، وضعیت روانی، ارتباطات اجتماعی و شرایط محیطی است [۲] در پژوهش فارسی و همکاران نتایج حاکی از آن بود که بین تحلیل عاطفی و موفقیت فردی واحدهای مورد پژوهش با کیفیت زندگی کاری آنان ارتباط معنادار معکوسی وجود داشت [۳] خدمت سربازی ورود به محیطی است که به‌دلیل ناآشنایی با آن همواره با ترس و دلهره جوانان و خانواده‌هایشان همراه بوده است [۲]. لذا این مطالعه با هدف تعیین کیفیت زندگی در سربازان یکی از یگان‌های نظامی شهر بندرعباس طراحی و اجرا شد.

## روش بررسی

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی و مقطعی بود. جامعه پژوهش سربازان یکی از یگان‌های نظامی شهر بندرعباس بودند و نمونه‌گیری به‌صورت تصادفی ساده با استفاده از فرمول حجم نمونه و با استفاده از مطالعه محمدی و همکاران حجم نمونه ۲۴۷ نفر تعیین شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش: اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه استاندارد کیفیت زندگی SF36، ابزاری روا و پایا برای سنجش کیفیت زندگی است. که در مطالعات متعددی مورد استفاده قرار گرفته است [۴] از هشت زیر مقیاس تحت عنوان: کارکرد جسمی اختلال نقش بخاطر سلامت جسمی، اختلال نقش به‌خاطر سلامت هیجانی، انرژی/خستگی، بهزیستی هیجانی کارکرد اجتماعی و درد تشکیل شده است. محقق پس از اخذ مجوز و با رعایت اصول اخلاقی از جمله اطمینان از محرمانه

## بحث و نتیجه گیری

بر اساس نتایج جمعیت مورد مطالعه سلامت جسمی بهتری را نسبت به سلامت روانی گزارش نموده بودند که این موضوع با نتایج مطالعات هادی و همکاران و خورسندی و همکاران همخوانی داشت [۵، ۶]. شاید علت این امر جنبه ذهنی بیشتر سلامت روان و تأثیر بیشتر ارزیابی فرد از خود بر آن باشد. بین تحصیلات نمونه‌های پژوهش با بُعد روانی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد. که این قسمت از نتایج مطالعه حاضر با تحقیقات هادی مبنی بر عدم تأثیر میزان تحصیلات بر کیفیت زندگی افراد مورد مطالعه همخوانی دارد [۵]. شاید از میان رفتن ارزش تحصیلات و مدرک‌گرایی در جامعه فعلی توجیه کننده این نتیجه باشد. اما بین تحصیلات نمونه‌های پژوهش با بُعد جسمانی ارتباط معنی‌داری مشاهده شد. یعنی با سطح تحصیلات بالاتر کیفیت زندگی بهتری داشتند و با تحقیق منتظری در ارزیابی مردم شهر تهران از وضعیت سلامتی خود که در آن بین سطح تحصیلات و سلامتی ارتباط معنی‌داری به دست آمد و افراد با سطح تحصیلات بالاتر سطح

بالاتری از سلامتی را گزارش نمودند همخوانی دارد [۷]. اما نتایج مطالعه ما در این زمینه با مطالعه عبدی و صلی در زنان یائسه شهر تهران که بین کیفیت زندگی و تحصیلات ارتباط معنادار آماری وجود نداشت همخوانی ندارد [۸]. در تعیین ارتباط کیفیت زندگی با تعداد اعضاء خانواده آزمون آنالیز واریانس نشان می‌دهد که کیفیت زندگی جسمی ( $p=0/081$ ) و کیفیت زندگی روانی ( $p=0/542$ ) با تعداد اعضاء خانواده ارتباط معنی‌داری ندارد که با مطالعه خالدیان در زنان تهران همخوانی دارد [۹].

نتایج حاکی از پایین بودن کیفیت زندگی روانی سربازان پیشنهاد می‌گردد با توجه به نقش کلیدی آنها در جامعه از سوی مسئولین مورد توجه بیشتری قرار گیرند و برنامه‌ریزی‌های آتی جهت بهبود سطح سلامت سربازان به خصوص در محیط نظامی انجام شود.

## تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله از کلیه سربازان محترم شرکت کننده در این مطالعه و همچنین تمامی افرادی که در اجرای این مطالعه با گروه تحقیق همکاری نمودند، تشکر و قدردانی نمایند.

## References

1. Shams Alizadeh N, Mohsenpour B, Ghaderi E, Rezaei F, Delavari A. Quality of life in 15-64 years old people in Kurdistan province, western part of Iran. The quarterly journal of fundamentals of mental health. 2010; 12(1):448-456. [Persian]
2. Nosratabadi M, Dabbaghi P. Evaluation of suicidal thoughts based on substance abuse and social support in soldiers. Ebnesina. 2014; 16(3):4-11. [Persian]
3. Farsi Z, Rajaei N, Habibi H. The relationship between burnout and quality of working life in nurses of AJA hospitals in Tehran. Military caring sciences. 2015; 1(2):63-72. [Persian]
4. Ko GT, Wai HP, Tsang PC, Chan HC. Hong Kong men with low incomes have worse health-related quality of life as judged by SF-36 scores. Hong Kong medical journal. 2006; 12(5):351-354.
5. Hadi N, Malek Makan L. Evaluation of health state and quality of life in primary school teachers of Shiraz, 2003. Medical journal of Hormozgan University. 2007; 10(4):387-392. [Persian]
6. Khorsandi M, Jahani F, Rafiei M, Farazi A. Health-related quality of life in staff and hospital personnel of Arak University of Medical Sciences in 2009. Arak Medical University journal. 2010; 13(1):40-48. [Persian]
7. Montazeri A, Goshtasebi A, Vahdaninia M, Gandek B. The Short Form Health Survey (SF-36): translation and validation study of the Iranian version. Quality of life research. 2005; 14(3):875-882.
8. Abdi N, Solhi M. Quality of life in postmenopausal women in Tehran. Iranian journal of health education and health promotion. 2014; 2(2):87-96. [Persian]
9. Khaledian Z. Quality of life in terms of different stages of menopause among women in Tehran. [Master's thesis]. Tehran: Tehran University of Medical Science; 2001. [Persian]

## Quality of life among soldiers of a military unit in Bandar Abbas city, Iran

Rezaei Jaberee S<sup>1</sup>, \*Abedini S<sup>2</sup>, Mohseni Sh<sup>3</sup>, Foladi Z<sup>4</sup>

### Abstract

**Background:** Given the great importance of military service, it seems necessary to investigate the quality of life in soldiers. This study aimed to assess quality of life among the soldiers of a military unit in Bandar Abbas city, Iran.

**Materials and methods:** This cross-sectional study was carried out among 247 randomly selected soldiers of a military unit in Bandar Abbas city. Data were collected through a questionnaire consisted of two parts: demographic characteristics and a standard quality of life questionnaire (SF 36). Analysis of data was done using SPSS through chi-square tests, variance analysis, and the odds ratios.

**Results:** The mean age of participated soldiers was 23±3.057. The mean quality of life in physical and psychological dimensions was 59.35 and 43.70, respectively. It was observed a significant statistical difference between the quality of life in physical dimension with psychological dimension ( $p < 0.001$ ).

**Conclusion:** The results indicated low quality of life in psychological dimension among soldiers. Therefore, it is suggested that intervention programs were implemented to improve the quality of life in soldiers.

**Keywords:** Quality of Life, Soldiers, Questionnaire

1. MSc student of health education, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran

2. Assistant professor, School of public health, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran  
(\*Corresponding Author)  
sabedini45@yahoo.com

3. Instructor, School of public health, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran

4. BSc student in nursing, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran